

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Asan/27/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017201466
Dátum vydania rozhodnutia: 20.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Čanádyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1017201466.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. v právnej veci žalobcu: Lidl Slovenská republika, v.o.s., Ružinovská 1E, 821 02 Bratislava, IČO: 35 793 783, zastúpený: Advokátska kancelária ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Námestie Martina Benku 9, 811 07 Bratislava, IČO: 35 886 625, proti žalovanému: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Dobrovičova 12, 812 66 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo spisu: 2173/2017-420, číslo záznamu: Z 16957/2017 zo dňa 11.07.2017, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/170/2017-110 zo dňa 25.06.2019, takto

rozhodol:

Kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a.

Žalobca m á p r á v o proti žalovanému na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „správny súd“) č. k. 5S/170/2017-110 zo dňa 25.06.2019 (ďalej aj „rozsudok správneho súdu“, „rozsudok krajského súdu“, „napadnutý rozsudok“) Krajský súd v Bratislave správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného číslo spisu: 2173/2017-420, číslo záznamu: Z 16957/2017 zo dňa 11.07.2017 a rozhodnutie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, sekcia kontroly a obchodného dozoru, odbor správneho konania pre obchodný dozor a vybavenie petícií a sťažností zo dňa 19.04.2017 číslo spisu: 1238/2017-023, číslo záznamu: 9499/2017 zrušil a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 167 SSP a úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému. V dôvodoch rozsudku poukázal na to, že je nepochybné, že právna teória v rámci verejnoprávnej zodpovednosti za protispoločenské konanie rozoznáva trestné činy, priestupky, iné správne delikty, v ďalšej špecifikácii ešte správne disciplinárne delikty a správne

delikty poriadkové. Deliktom je len také porušenie povinnosti (konanie alebo opomenutie), ktoré konkrétny zákon takto označuje. Rozlišovacím kritériom medzi jednotlivými druhmi deliktov podľa závažnosti je miera ich typovej spoločenskej nebezpečnosti, vyjadrenej v znakoch skutkovej podstaty, u iných správnych deliktoch a disciplinárnych deliktoch ešte aj okruh subjektov, ktoré sa deliktu môžu dopustiť. Formálne označenie určitého typu protispoločenského konania a tomu zodpovedajúcemu zaradeniu medzi trestné činy, priestupky, iné správne delikty a z toho vyvozené následky v podobe sankcií, vrátane príslušného konania, či už ide o oblasť súdneho alebo správneho trestania, je len vyjadrením reálnej trestnej politiky štátu, teda reflexia názoru spoločnosti na potrebnú mieru ochrany jednotlivých vzťahov a záujmov (rozsudky ESEP vo veci Öztürk proti Nemeckej spolkovej republike z 21. februára 1984, č. sťažnosti 8544/79, Escoubet proti Belgicku, z 28. októbra 1999, č. sťažnosti 26780/95, Zolotukhin proti Rusku z 10. februára 2009, č. sťažnosti 14939/03).

2. Trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb - podnikateľov) má podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Je preto nevyhnutné poskytnúť záruky a práva, ktoré sú zakotvené v Trestnom zákone a Trestnom poriadku nielen obvinenému z trestného činu, ale aj subjektu, voči ktorému je vyvodzovaná administratívnoprávna zodpovednosť, čo napokon vyplýva aj zo zásady č. 6 Odporúčania o správnych sankciách, podľa ktorej je nevyhnutné v rámci správneho konania vo veciach správnych sankcií poskytovať okrem záruk spravodlivého správneho konania v zmysle Rezolúcie (77)31 aj pevne zavedené záruky v trestnom konaní.

3. Prvostupňový orgán svojim rozhodnutím žalobcovi uložil pokutu vo výške 2 700,- EUR, ktorou sa žalobca v období od 03.05.2016 do 30.06.2016 podľa ust. § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. dopustil správneho deliktu uplatňovania neprimeranej podmienky vo svoj prospech uvedenej v ust. § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. - nedodržanie lehoty na úhradu kúpnej ceny, ktorá je v zmysle ust. § 3 ods. 2 cit. zákona.

4. Žalobca v žalobe namietal, že žalovaný ho sankcionoval za uplatnenie neprimeranej podmienky čo je v rozpore s § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z., pretože v zmysle uvedeného ustanovenia platí „správneho deliktu sa dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ktorá v obchodnom vzťahu dohodne vo svoj prospech neprimeranú podmienku uvedenú v § 4 ods. 2 až 4“. Žalobca uviedol, že zo skutkových zistení žalovaného v rámci vykonanej kontroly u žalobcu nebola zistená a ani konštatovaná existencia dohody medzi žalobcom a spoločnosťou FRUCONA TRADE KOŠICE, s. r. o.

5. Správny súd uvádza, že pojem správny delikt možno vymedziť ako protiprávne konanie, ktorého znaky sú stanovené zákonom a za ktoré je správny orgán oprávnený uložiť sankciu. Na naplnenie skutkovej podstaty správneho deliktu právnickej osoby sa vyžaduje, aby konanie naplnilo tak všeobecné znaky, ako aj znaky, ktoré charakterizujú objekt, objektívnu stránku, subjekt a subjektívnu stránku deliktu. Správny delikt nemôže byť akékoľvek porušenie práva, ale porušenie práva musí byť protiprávne konanie, a to aj vtedy, keď zákon nevyžaduje zavinenie alebo predpokladá objektívnu zodpovednosť.

6. Správny súd dodáva, že podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Princíp legality (zákonosti) zakotvený v čl. 2 ods. 2 ústavy znamená, že viazanosť štátu právom sa musí uplatňovať jednak v oblasti viazanosti štátu ústavou, ústavnými zákonmi a zákonmi, ako aj v oblastiach ich vykonávania orgánmi štátnej správy, ktoré musia zásadne postupovať len na základe zákonov a v ich medziach. Orgány verejnej správy konajú vo veciach verejných a pri zohľadňovaní verejného záujmu musia rozhodovať v súlade so zákonom.

7. Správny súd zároveň poukazuje na čl. 49 Ústavy SR „len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie“. Z uvedeného vyplýva, že v správnom trestaní je nutné rešpektovať základné princípy trestania medzi ktoré patrí princíp legality, ktorý je spojený s uplatnením zásady „nullum crimen sine lege, nulla poena sine

lege“. Treba dodať, že podmienky trestnej zodpovednosti a ukladanie sankcií sa nesmú rozširovať prostredníctvom analógie, a teda páchatel'a možno potrestať len trestom, ktorý výslovne ustanovuje zákon. Z uvedeného vyplýva, že niet správneho deliktu ako i sankčného postihu za správny delikt bez toho, aby to zákon výslovne ustanovil, pričom žalovaný postupoval v rozpore s uvedenou zásadou, pretože uložil žalobcovi pokutu za uplatnenie neprimeranej podmienky vymedzenú v § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z.

8. Vzhľadom na uvedené správny súd dospel k záveru, že orgány verejnej správy sankcionovali žalobcu v rozpore s ust. § 8 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z., a preto považuje uvedené rozhodnutia za nezákonné, a preto zrušil prvostupňové ako aj rozhodnutie žalovaného podľa §194 v spojení § 191 ods. 1 písm. c/ SSP a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. Ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v žalobe sa správny súd nezaoberal, pretože považoval obe napadnuté rozhodnutia za nezákonné.

9. Právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný (§ 191 ods. 6 SSP).

10. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 167 SSP a úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP)

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenia

11. Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal riadne a včas kasačnú sťažnosť žalovaný podaním z 11.09.2019, z dôvodov kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, keď mal za to, že správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Poukázal na čl. 49 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky a dodal, že podmienky trestnej zodpovednosti a ukladanie sankcií sa nesmú rozširovať prostredníctvom analógie, a teda páchatel'a možno potrestať len trestom, ktorý výslovne ustanovuje zákona. Z uvedeného vyplýva, že niet správneho deliktu ako i sankčného postihu bez toho, aby to zákon výslovne ustanovil, pričom žalovaný postupoval v rozpore s uvedenou zásadou, pretože uložil žalobcovi pokutu za uplatnenie neprimeranej podmienky vymedzenú v § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny (ďalej len „zákon č. 362/2012 Z. z.“). Vzhľadom na uvedené správny súd dospel k záveru, že orgány verejnej správy sankcionovali žalobcu v rozpore s ustanovením § 8 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z., a preto považoval napadnuté rozhodnutia za nezákonné, a preto zrušil obe rozhodnutia a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie.

13. Zároveň Krajský súd v Bratislave poukázal na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Princíp legality zakotvený v tomto článku zakladá viazanosť štátu právom a musí sa uplatňovať v oblasti viazanosti štátu ústavou, ústavnými zákonmi a zákonmi, ako aj v oblasti ich vykonávania orgánmi štátnej správy.

14. Žalovaný nesúhlasí s odôvodnením Krajského súdu v Bratislave viazucim sa na uplatňovanie neprimeranej podmienky uvedenej v ustanovení § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných obchodných podmienkach. Žalovaný uvádza, že v danom prípade pri aplikácii ustanovení zákona o neprimeraných obchodných podmienkach je nutné vziať v zreteľ nielen text, ale aj účel zákona. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Sžo/11/2012 zo dňa 22.08.2012 platí, že: „Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 1. júla 2008, sp. zn. III.ÚS 341/07 vyslovil

záver, že súd môže, ba dokonca sa musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavného súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky).“

15. Zároveň poukazujeme tiež na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. IV.ÚS 71/2013-36 zo dňa 23.05.2013, podľa ktorého k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona.

16. Žalovaný cituje § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z.: „Správneho deliktu sa dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ktorá v obchodnom vzťahu dohodne vo svoj prospech neprimeranú podmienku uvedenú v § 4 ods. 2 až 4.“

17. Žalovaný uvádza, že účelom zákona o neprimeraných podmienkach je postihovať nielen dohodnutie, ale aj uplatňovanie neprimeraných podmienok z dôvodu, že zmyslom dohody je následné plnenie jej obsahu. Máme za to, že ak by nemal zákonodarca v úmysle postihovať uplatňovanie neprimeraných podmienok samotný zákon o neprimeraných obchodných podmienkach by bol v značnej miere nevykonateľný, pretože podstatná časť protiprávných konaní obsiahnutých v § 4 spočíva v uplatňovaní neprimeraných podmienok, z ktorej má subjekt prospech, a nie len v jej dohodnutí. Žalovaný má za to, že v danom prípade bolo nutné uplatniť výklad „e ratione legis“ pred doslovným, gramatickým (jazykovým) výkladom, a teda skúmať, aký je úmysel zákonodarcu a aký je účel príslušného právneho predpisu.

18. Žalovaný ďalej cituje z dôvodovej správy k zákonu o neprimeraných obchodných podmienkach „Účelom zákona je upraviť posudzovanie, zamedzenie, kontrolu a konanie vo veciach uplatňovania neprimeraných obchodných podmienok v zmluvách medzi odberateľmi a dodávateľmi potravín.“ Z uvedeného je zjavné, že účelom zákona o neprimeraných podmienkach a úmyslom zákonodarcu bolo sankcionovanie nielen dohodnutia, ale tiež uplatnenia neprimeranej obchodnej podmienky ako správneho deliktu.

19. Máme za to, že Krajský súd v Bratislave sa nevysporiadal s námietkou, ktorá poukazuje na nutnosť zohľadnenia zmyslu a účelu zákona o neprimeraných obchodných podmienkach v kontexte sankcionovania správnych deliktov vo forme uplatňovania neprimeraných podmienok, čím nerešpektoval vo svojom rozhodnutí nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV.ÚS 71/2013-36 zo dňa 23.05.2013 a ani uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo/11/2012.

20. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu platí, že interpretácia, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. prehnaný právny formalizmus), znamená porušenie základných práv (viď napr. nález ústavného súdu č. k. I.ÚS 118/2013-32). Ústavný súd pod prehnaným právnym formalizmom rozumie takú interpretáciu, pri ktorej striktné trvanie na formálnych stránkach práva neplní žiadnu rozumnú funkciu, ale naopak, popiera samotný zmysel právnej úpravy (viď napr. uznesenie ústavného súdu č. k. IV.ÚS 19/2012-13). Navyše, ústavný súd netoleruje formalistický postup, ktorý používa sofistické odôvodňovanie na presadenie zrejmej nespravodlivosti (viď napr. uznesenie ústavného súdu č. k. II.ÚS 176/2011-14 alebo sp. zn. II.ÚS 243/07). Podľa ústavného súdu pri výklade a aplikácii právnych predpisov a zásad nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu (viď napr. nález ústavného súdu sp. zn. I.ÚS 306/2010, resp. č. k. I.ÚS 118/2013-32).

21. Ústavný súd pri výklade čl. 46 ods. 1 ústavy uviedol: „...orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii

právných predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysle, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.“ (I.ÚS 87/2014)

22. Žalovaný uvádza, že v danom prípade sa v rámci lege artis kontrolnej a dohľadovej právomoci vykonal kontrolu u žalobcu so zistením, že sa žalobca dopustil správneho deliktu uplatňovania neprimeranej podmienky vo svoj prospech uvedenej v § 4 ods. 4 písm. f/ zákona o neprimeraných obchodných podmienkach - nedodržanie lehoty podľa § 3 ods. 2, (lehota na úhradu kúpnej ceny podľa ods. 1 písm. e/ je najviac 30 dní odo dňa doručenia na základe riadne vystavenej faktúry, najneskôr však 45 dní odo dňa dodania potraviny neuhradením dvoch faktúr vo vymedzených lehotách vo vzťahu k dodávateľovi v rámci odberateľsko-dodávateľského vzťahu). Žalovaný má za to, že aplikáciou prílišného formalizmu a nevzatia do úvahy účelu a zmyslu zákona o neprimeraných podmienkach, ktorým je upraviť posudzovanie, zamedzenie, kontrolu a konanie vo veciach uplatňovania neprimeraných obchodných podmienok v zmluvách medzi odberateľmi a dodávateľmi potravín, ako aj k ochrane dodávateľov ako slabšej strany pred zneužívaním ekonomického postavenia odberateľov na vnútornom trhu, súd nesprávne právne vec posúdil tým, že vyhodnotil, že v prípade, ak výslovne predmetná neprimeraná podmienka nie je medzi stranami dohodnutá, nie je de facto sankcionovateľná a právne vynútitelná a nepožíva právnu ochranu. V danom súd nevzal v zreteľ uplatnenie neprimeranej podmienky, ale stricto sensu uviedol, že žalovaný sankcionoval konanie žalobcu v rozpore so zákonom o neprimeraných podmienkach titulom, že medzi odberateľom ako žalobcom a dodávateľom, ako slabšou stranou nedošlo výslovne k dohodnutiu neprimeranej obchodnej podmienky. Účelom zákona o neprimeraných podmienkach je predovšetkým ochrana dodávateľov v odberateľsko-dodávateľských vzťahoch a ich ochrana pred zneužívaním ekonomického postavenia odberateľov na vnútornom trhu.

23. V tejto súvislosti možno poukázať aj na záver Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovený v jeho náleze sp. zn. III.ÚS 70/2010 zo dňa 1. novembra 2010, podľa ktorého „nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadne z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálnemu zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.“

24. Žalovaný má za to, že najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS 70/2010 zo dňa 1. novembra 2010 nepochybne deklaruje skutočnosť, že aj keď v ustanovení § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. je explicitne uvedené, že sa správneho deliktu dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ktorá v obchodnom vzťahu dohodne vo svoj prospech neprimeranú podmienku uvedenú v ustanovení § 4 ods. 2 až 4 tohto zákona, Krajský súd v Bratislave bol povinný pri výklade právneho predpisu a jeho inštitútov vychádzať predovšetkým zo zmyslu a účelu zákona č. 362/2012 Z. z.

25. Žalovaný uvádza, že podľa § 6 ods. 5 zákona o neprimeraných podmienkach tiež platí, že

„Predmetom kontroly sú údaje, informácie, doklady a písomnosti, z ktorých sa dá zistiť dohodnutie a uplatňovanie neprímeraných podmienok medzi účastníkmi obchodného vzťahu.“ Z uvedeného je teda zjavné, že predmetom kontroly a uplatnenia kontrolnej právomoci žalovaného je preskúmanie dokumentácie, údajov a informácií s tým, že predmetom kontroly je zisťovanie nielen výslovne dohodnutých neprímeraných podmienok, ktorých dohodnutie sa zákonom o neprímeraných podmienkach zakazuje, ale aj uplatňovanie neprímeraných podmienok a žalovaný je toho právneho názoru, že v prípade aplikácie ustanovení zákona o neprímeraných obchodných podmienkach je nutné vziať do úvahy nielen dohodnutie takýchto podmienok, ale tiež ich uplatňovanie.

26. Pre porovnanie žalovaný vo svojej argumentácii poukazuje aj na českú legislatívu, podľa ktorej v zmysle § 4 ods. 2 písm. f/ zákona č. 395/2009 Zb. „zákon o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití platí, že „Zneužitím významné tržní síly je zejména f/ jezdnávaní nebo uplatňování doby splatnosti kupní ceny potravin delší, než je doba uvedená v § 3a písm. a/, (§ 3a písm. a/ způsob úhrady kupní ceny a dobu na její úhradu, výši slevy z kupní ceny nebo způsob jejího určení, bude-li poskytována, přičemž doba splatnosti kupní ceny nesmí být delší než 30 dní odo dne doručení faktury, výši veškerých peněžných plnění dodavatele, jejichž celková suma nesmí překročit 3 % z ročních tržeb dodavatele za poslední ukončené účetní období v délce 12 měsíců za potraviny dodané jednotlivému odběrateli v roce, ve kterém došlo k finančnímu plnění“). Uvádzame, že česká legislatíva výslovne reflektuje účel ochrany pred zneužívaním ekonomického postavenia na trhu a v obdobnom prípade sankcionuje výslovne dojednanie, ale aj uplatnenie doby splatnosti dlhšej ako je stanovené.

27. Žalovaný uvádza, že zákon o neprímeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny je výsledkom transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo dňa 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 48, 23.02.2011). V úvodných ustanoveniach, bod 29 smernice je uvedené „V kontexte zvýšeného úsilia o zamedzenie zneužívania zmluvnej slobody na úkor veriteľov by organizácie oficiálne uznané ako organizácie zastupujúce podniky a organizácie s legitímnym záujmom na zastupovaní podnikov mali mať možnosť podať žalobu na vnútroštátnom súde alebo správnom orgáne s cieľom zabrániť pokračujúcemu uplatňovaniu zmluvných podmienok alebo obchodných praktík, ktoré sú značne nevýhodné pre veriteľa.“ Článok 7 ods. 4 a ods. 5 citovanej smernice ďalej uvádza „4. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme veriteľov a sťažiteľov existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré zabránia pokračujúcemu uplatňovaniu zmluvných podmienok a obchodných praktík, ktoré sú značne nevýhodné v zmysle odseku 1. 5. Prostriedky uvedené v odseku 4 zahŕňajú ustanovenia, na základe ktorých organizácie oficiálne uznané ako organizácie zastupujúce podniky alebo organizácie s oprávneným záujmom na zastupovaní podnikov môžu dať návrh na začatie konania na súde alebo príslušnom správnom orgáne podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva na základe toho, že zmluvné podmienky alebo obchodné praktiky sú značne nevýhodné v zmysle odseku 1, aby tak mohli uplatniť primerané a účinné prostriedky, ktoré zabránia ich pokračujúcemu uplatňovaniu.“ Pre vylúčenie pochybností uvádzame tiež pojmológiu uvedenú v anglickej verzii smernice - use of contractual terms and practices which are grossly unfair (čl. 7 ods. 4) a their continued use (čl. 7 ods. 5).

28. Žalovaný má za to, že v zmysle platnej európskej legislatívy je zjavné, že prevzatím európskej politiky vo veciach ochrany dodávateľov v odberateľsko-dodávateľských vzťahoch transpozíciou vyššie uvedenej smernice a pre potreby a účely naplnenia európskej politiky v boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách mal zákonodarca v úmysle rešpektovať ustanovenia smernice, nielen dohodnutie, ale výslovne v smernici uvedené uplatňovanie neprímeraných podmienok, resp. zabránenie v pokračujúcom uplatňovaní zmluvných podmienok a obchodných praktík, ktoré sú značne nevýhodné.

29. Bod 3 citovanej smernice uvádza „Mnoho platieb v obchodných transakciách medzi hospodárskymi subjektmi alebo medzi hospodárskymi subjektmi a orgánmi verejnej moci sa uskutočňuje neskôr, než ako sa dohodlo v zmluve alebo stanovilo vo všeobecných obchodných podmienkach. Hoci bol tovar dodaný alebo služby poskytnuté, mnohé zodpovedajúce faktúry sú zaplatené dlho po termíne splatnosti. Takéto oneskorené platby negatívne ovplyvňujú likviditu a komplikujú finančné hospodárenie podnikov.

Takisto ovplyvňujú konkurencieschopnosť a ziskovosť podnikov v prípade, keď veriteľ z dôvodu oneskorenej platby musí získať finančné prostriedky z externých zdrojov. Riziko týchto negatívnych vplyvov sa výrazne zvyšuje v období hospodárskeho poklesu, keď je prístup k financovaniu zložitejší.“ A bod 17 smernice „Platba dlžníka by sa mala na účely nároku na úrok z omeškania považovať za oneskorenú platbu vtedy, ak veriteľ nemá dlžnú sumu k dispozícii v deň splatnosti za predpokladu, že splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti.“

30. Zároveň žalovaný poukazuje na článok 3 smernice „Článok 3 Transakcie medzi podnikmi

1. Členské štáty zabezpečia, aby v obchodných transakciách medzi podnikmi mal veriteľ bez potreby upozornenia nárok na úrok z omeškania, ak sú splnené tieto podmienky:

a) veriteľ splnil svoje zmluvné a zákonné povinnosti a
b) veriteľ nedostal splatnú sumu včas, s výnimkou prípadu, keď dlžník nie je zodpovedný za omeškanie.

2. Členské štáty zabezpečia, aby uplatniteľná referenčná sadzba:

a) za prvý polrok príslušného roku zodpovedala sadzbe platenej 1. januára daného roku;
b) za druhý polrok príslušného roku zodpovedala sadzbe platenej 1. júla daného roku.

3. Ak sú splnené podmienky stanovené v odseku 1, členské štáty zabezpečia, aby:

a) mal veriteľ nárok na úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po dátume splatnosti alebo po uplynutí lehoty splatnosti stanovených v zmluve;

b) v prípade, že dátum splatnosti alebo lehota splatnosti nie je stanovená v zmluve, veriteľ mal nárok na úrok z omeškania po uplynutí ktorejkoľvek z týchto lehôt;

i) 30 kalendárnych dní po doručení faktúry alebo rovnocennej výzvy na úhradu dlžníkovi;

ii) v prípade, že dátum doručenia faktúry alebo rovnocennej výzvy na úhradu je neurčitý, 30 kalendárnych dní po dátume prijatia tovaru alebo poskytnutia služby;

iii) v prípade, že dlžník obdrží faktúru alebo rovnocennú výzvu na úhradu skôr ako tovar alebo službu, 30 kalendárnych dní po prijatí tovaru alebo poskytnutí služby;

iv) v prípade, že postup prevzatia alebo overovania, ktorým sa má stanoviť zhoda tovaru alebo služieb so zmluvou, je určený zákonom alebo zmluvou, a ak dlžník obdrží faktúru alebo rovnocennú výzvu na úhradu skôr alebo v deň, keď sa takéto prevzatie alebo overovanie uskutoční, 30 kalendárnych dní po tomto dni.

4. Ak je určený postup prevzatia alebo overovania, ktorým sa má stanoviť zhoda tovaru alebo služieb so zmluvou, členské štáty zabezpečia, aby maximálne trvanie tohto postupu nepresahovalo 30 kalendárnych dní odo dňa prijatia tovaru alebo poskytnutia služby, pokiaľ nie je v zmluve výslovne dojednané inak, a za predpokladu, že to nie je značne nevýhodné pre veriteľa v zmysle článku 7.

5. Členské štáty zabezpečia, aby lehota splatnosti stanovená v zmluve nepresahovala 60 kalendárnych dní, pokiaľ nie je v zmluve výslovne dojednané inak, a za predpokladu, že to nie je značne nevýhodné pre veriteľa v zmysle článku 7.“

31. Pre úplnosť citujeme článok 7:

Nekalé zmluvné podmienky a nekalé obchodné praktiky

1. Členské štáty zabezpečia, aby zmluvná podmienka alebo obchodná praktika týkajúca sa dátumu alebo lehoty splatnosti, sadzby úroku z omeškania alebo náhrady nákladov na vymáhanie bola buď nevymáhateľná, alebo mala za následok vznik nároku na náhradu škody, ak je značne nevýhodná pre veriteľa.

Pri určovaní, či je zmluvná podmienka alebo obchodná praktika značne nevýhodná pre veriteľa v zmysle prvého pododseku, sa zvažia všetky okolnosti prípadu vrátane:

a) akéhokoľvek hrubého odchýlenia sa od dobrých obchodných zvyklostí v rozpore s dobrou vierou a poctivým obchodovaním;

b) povahy tovaru alebo služby a

c) toho, či dlžník má nejaký objektívny dôvod odchýliť sa od zákonnej sadzby úroku z omeškania, od lehoty splatnosti uvedenej v článku 3 ods. 5, článku 4 ods. 3 písm. a/, článku 4 ods. 4 a článku 4 ods. 6 alebo od paušálnej sumy, ako je uvedená v článku 6 ods. 1.

2. Na účely odseku 1 sa zmluvná podmienka alebo obchodná praktika, ktorá vylučuje úrok z omeškania, považuje za značne nevýhodnú.

3. Na účel odseku 1 sa zmluvná podmienka alebo obchodná praktika, ktorá vylučuje náhradu nákladov na vymáhanie stanovenú v článku 6 považuje za značne nevýhodnú, ak sa nepreukáže opak.

4. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme veriteľov a súťažiteľov existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré zabránia pokračujúcemu uplatňovaniu zmluvných podmienok a obchodných praktík, ktoré sú značne nevýhodné v zmysle odseku 1.

5. Prostriedky uvedené v odseku 4 zahŕňajú ustanovenia, na základe ktorých organizácie oficiálne uznané ako organizácie zastupujúce podniky alebo organizácie s oprávneným záujmom na zastupovaní podnikov môžu dať návrh na začatie konania na súde alebo príslušnom správnom orgáne podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva na základe toho, že zmluvné podmienky alebo obchodné praktiky sú značne nevýhodné v zmysle odseku 1, aby tak mohli uplatniť primerané a účinné prostriedky, ktoré zabránia ich pokračujúcemu uplatňovaniu.“

32. Žalovaný má za to, že z vyššie citovaných ustanovení smernice, ktorá bola transponovaná do zákona o neprimeraných podmienkach je zjavné, že účelom smernice a európskej legislatívy je nielen dohodnutie, ale aj samotné uplatnenie akejkoľvek podmienky, kde dôjde k uhradeniu finančného plnenia po lehote splatnosti s tým, že dátum splatnosti alebo lehota splatnosti nie je stanovená v zmluve, veriteľ mal nárok na úrok z omeškania po uplynutí ktorejkoľvek z týchto lehôt (bez výslovnej dohody) v lehotách stanovených smernicou. Máme za to, že aj z uvedeného vyplýva, že účelom aplikácie ustanovení o neprimeraných podmienkach je nielen ich dohodnutie, ale aj samotné uplatnenie, kde následne po naplnení ustanovení bez dohody dôjde k vzniku nároku na náhradu škody na strane dlžníka.

33. Zároveň žalovaný poukazuje tiež na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/633 zo dňa 17. apríla 2019 o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci, ktorá nadobudla účinnosť 30.04.2019 a ktorej predmetom je zavedenie minimálneho štandardu ochrany pred nekalými obchodnými praktikami, ktoré môžu mať negatívny vplyv na životnú úroveň poľnohospodárskej komunity. Bod 1 smernice ustanovuje „V rámci poľnohospodárskeho a potravinového dodávateľského reťazca sa bežne vyskytuje výrazná nerovnováha vo vyjednávacíj pozícii medzi dodávateľmi a odberateľmi poľnohospodárskych a potravinových výrobkov. Táto nerovnováha vo vyjednávacíj pozícii môže viesť k nekalým obchodným praktikám, keď sa väčší obchodní partneri so silnejšou pozíciou usilujú presadiť určité praktiky alebo zmluvné dojednania, ktoré sú v ich prospech v súvislosti s predajnou transakciou. Takéto praktiky sa napríklad: môžu výrazne odchyľovať od poctivého obchodného správania, môžu byť v rozpore so zásadami dobromyseľnosti a čestnosti a môžu byť jednostranne presadzované jedným obchodným partnerom voči druhému; môže sa nimi stanoviť neodôvodnený a neprimeraný prenos hospodárskeho rizika z jedného obchodného partnera na druhého; alebo sa nimi môže vytvoriť výrazná nerovnováha medzi právami a povinnosťami jedného obchodného partnera. Určité praktiky môžu byť zjavne nekalé, aj keď ich obe strany odsúhlasia.“

34. Bod 163 predmetnej smernice ustanovuje: „Keď je potrebné rozhodnúť, či sa špecifická obchodná praktika považuje za nekalú, je dôležité znížiť riziko obmedzenia používania spravodlivých dohôd vytvárajúcich efektívnosť, na ktorých sa strany dohodli. Je preto vhodné rozlišovať medzi praktikami, ktoré stanovujú v rámci jasných a jednoznačných podmienok v dohodách o dodávkach alebo v následných dohodách medzi zmluvnými stranami a praktikami, ktoré sa vyskytnú po začatí transakcie bez toho, aby sa vopred dohodli, zakázané sú teda len jednostranné a retroaktívne zmeny jasných a jednoznačných podmienok dohody o dodávkach. Určité obchodné praktiky sa však považujú za nekalé zo svojej podstaty a nemali by byť predmetom zmluvnej voľnosti strán.“

35. Z vyššie uvedenej platnej a účinnej smernice vyplýva, že je úmyslom európskej politiky, ako aj následnej národnej legislatívy, ako výsledok transpozície európskych smerníc do vnútroštátneho právneho poriadku kontrolovať a sankcionovať nielen obchodné praktiky, ktoré sa považujú za nekalé nielen vo výslovných dohodách v rámci odberateľsko-dodávateľských vzťahoch, ale tiež vytvoriť európsky rámec pre sankcionovanie obchodných praktík, ktoré vykazujú znaky nekalej povahy (napr. lehoty splatnosti), ktoré ako vyplýva z citácie smernice č. 2019/633, ktoré by nemali byť predmetom zmluvnej voľnosti strán.

36. Žalovaný je toho právneho názoru, že Krajský súd v Bratislave nesprávne právne vec posúdil tým, že v prípade rozhodovania nevzal do úvahy zmysel účel zákona o neprimeraných podmienkach, ako aj európsku legislatívu, z ktorej národná legislatíva vychádza a aplikáciou prílišného formalizmu zrušil rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvostupňového orgánu ako nezákonné.

37. Ku kasačnej sťažnosti žalovaného sa vyjadril žalobca podaním právneho zástupcu žalobcu dňa 09.10.2019, v ktorom žiadal, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť žalovaného, ako nedôvodnú, zamietol.

III.

Konanie na kasačnom súde

38. Najvyšší súd SR ako súd kasačný (ďalej aj „kasačný súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) vo veci v zmysle ustanovenia preskúmal vec bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 445 SSP a konštatoval, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

39. Kasačný súd konštatuje, po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu, že z vykonaného dokazovania pred správnymi orgánmi bolo nesporne preukázané, že správne orgány v inštančnom postupe uložili žalobcovi pokutu vo výške 2 700,- EUR za správny delikt podľa ust. § 8 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny (ďalej len „zákon č. 362/2012 Z. z.“), keď zistili správne orgány, že žalobca v období od 03.05.2016 do 30.06.2016 vo svojom sídle podľa ust. § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. sa dopustil správneho deliktu, uplatňovania neprimeranej podmienky vo svoj prospech uvedené v § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z., a to nedodržania lehoty na úhradu kúpnej ceny, ktoré je v zmysle § 3 ods. 2 uvedeného zákona najviac 30 dní odo dňa doručenia, na základe riadne vystavenej faktúry a najneskôr však v lehote 45 dní odo dňa dodania potraviny, a to v uvedených lehotách neuhradenej faktúry č. 91601578 zo dňa 21.03.2016, vystavenej na sumu 10 860,48 EUR, splatnej 20.04.2016, doručenej 01.04.2016 a zaplatenej 04.05.2016 a faktúry č. 91601691 zo dňa 29.03.2016, vystavenej na sumu 27 151,20 EUR, splatnej dňa 28.04.2016, doručenej dňa 01.04.2016, pri ktorej vo výške 16 290,72 EUR nebola dodržaná 30-dňová lehota na úhradu kúpnej ceny odo dňa doručenia riadne vystavenej faktúry a 45-dňová lehota na úhradu kúpnej ceny odo dňa dodania potraviny, keď bolo preukázané, že peňažnému ústavu suma 16 290,72 EUR bola poskytnutá dňa 30.06.2016, pri dodaní tovaru dňa 21.03.2016.

40. Z vykonaného dokazovania bolo nesporne preukázané, že tovar účtovaný faktúrami č. 91601578 a č. 91601691 nebol zaplatený v lehotách upravených v § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z. V konaní nebolo sporným, že žalobca ako kupujúci s jeho dodávateľom, obchodnou spoločnosťou FRUCONA TRADE KOŠICE, s. r. o., ako predávajúcim v dohode o podmienkach zo dňa 01.07.2015, č. 54064 01SK 01 na obdobie od 31.12.2015 do 30.03.2016, upravil splatnosť kúpnej ceny tovaru bankovým prevodom 30 dní po obdržaní faktúry, najneskôr 45 dní po dodaní tovaru. Toto dojednanie v dohode o podmienkach medzi žalobcom a jeho dodávateľom - FRUCONA TRADE KOŠICE, s. r. o., bolo dohodnuté v súlade s podmienkami upravujúcimi úhradu kúpnej ceny v § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z.

41. Zákonodarca v § 4 zákona č. 362/2012 Z. z. platného a účinného v roku 2016 do 30.04.2019 v § 4 ods. 4 písm. f/ upravil neprimerané podmienky, za ktoré považoval nedodržanie lehoty podľa § 3 ods. 2 uvedeného zákona v znení účinnom do 30.04.2019, v ktorom zákonodarca upravil lehotu na úhradu kúpnej ceny v zmluvách, na základe ktorých sa umiestňuje potravina na trh, a to 30 dní odo dňa doručenia, na základe riadne vystavenej faktúry, najneskôr však 45 dní odo dňa dodania potraviny; riadne vystavenou faktúrou je účtovný doklad obsahujúci náležitosti podľa osobitného predpisu, iné chyby a nesprávnosti neznamenajú, že nie je riadne vystavená, s odkazom na § 71 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

42. Zákonnodarca v zákone č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2019 upravil v § 8 správne delikty. Podľa § 8 ods. 1 správneho deliktu sa dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ktorý v obchodnom vzťahu dohodne vo svoj prospech neprimeranú podmienku uvedenú v § 4 ods. 2 až 4.

43. Podľa § 8 ods. 2 ministerstvo uloží pokutu za správny delikt od 1 000,- EUR do 300 000,- EUR.

44. Ako vyplýva zo skutkovej podstaty správneho deliktu, upravenej v § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2019 (účinnom aj v čase vystavenia splatnosti a zaplatenia predmetných faktúr, ako aj v čase rozhodovania správnych orgánov v inštančnom postupe), viažucej sa na obchodný styk podnikateľa, právnickej alebo fyzickej osoby, ktorá vo svoj prospech dohodne neprimeranú podmienku, ktorou v § 4 ods. 2 až 4 môže byť aj nedodržanie lehoty podľa § 3 ods. 2, teda lehoty na úhradu kúpnej ceny, ktorá bola do 30.04.2019, najviac 30 dní odo dňa doručenia, na základe riadne vystavenej faktúry a najneskôr do 45 dní odo dňa dodania potraviny.

45. Z administratívneho spisu bolo jednoznačne preukázané, že dohoda medzi žalobcom ako kupujúcim a predávajúcim FRUCONA TRADE KOŠICE, s. r. o., označená ako Dohoda o podmienkach č. 54064, v časti splatnosti upravuje úhradu kúpnej ceny v súlade s lehotami upravenými v § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2019.

46. Podľa kasačného súdu neexistovala v čase rozhodovania správnych orgánov v inštančnom postupe, ale ani v čase účtovania a platenia kúpnej ceny posudzovanými faktúrami zákonná úprava, ktorá by za správny delikt upravovala (považovala) zaplatenie dohodnutej kúpnej ceny po uplynutí lehôt upravených v § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2019. Preto žalobca nemohol ani naplniť svojím konaním skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2019, nakoľko nebola súčasťou právnej úpravy skutková podstata správneho deliktu založená na zaplatení faktúr za dodaný tovar po lehotách uvedených v § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z., ktoré boli súčasťou dohody účastníkov obchodného vzťahu.

47. Ani interpretáciou právnej normy § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2019 nie je možné dôjsť k záveru, ktorý premietol žalovaný v rozhodnutí ako aj v rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu prvostupňový správny orgán, na základe ktorého dospel k záveru, že žalobca naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu.

48. Podľa názoru kasačného súdu, správny delikt upravený v § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2019 je jasný, určitý a zrozumiteľný a jednoznačný, preto nie je možné akceptovať argumenty sťažovateľa (žalovaného) uvedené v kasačnej sťažnosti, o nutnosti interpretácie zákona (skutkovej podstaty správneho deliktu) v súlade s účelom a zmyslom zákona, ako aj úniynou úpravou.

49. Podľa názoru kasačného súdu, oneskorené zaplatenie kúpnej ceny v obchodnom styku, napriek dojednanou splatnosti kúpnej ceny v súlade so zákonnou úpravou (v súlade so zákonom č. 362/2012 Z. z.) môže byť sankcionované zmluvnou pokutou, úrokom z omeškania, prípadne nárokom na náhradu škody, čo sú však inštitúty civilného konania.

50. Správne trestanie žalobcu, podľa rozhodnutí žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu nemá, podľa kasačného súdu, oporu v zákone, keď zákon v čase vystavenia, splatnosti a úhrady posudzovaných faktúr, ako aj v čase rozhodovania správnych orgánov v inštančnom postupe, neupravoval správny delikt (nezaplatenie kúpnej ceny v lehotách splatnosti, zmluvne dohodnutých medzi účastníkmi obchodného vzťahu v súlade s § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z.).

51. Keďže v prejednávanej veci sa nejednalo o nejasnú úpravu § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z. v znení účinnom do 30.04.2012, nebolo ani potrebné pristúpiť k výkladu konkrétneho zákonného

ustanovenia prostredníctvom zmyslu a účelu zákona.

52. V rámci administratívnoprávnej zodpovednosti za správne delikty rozhodujú orgány verejnej správy o vine a treste. Správny delikt je protiprávne konanie, ktorého znaky sú ustanovené v zákone a za ktoré príslušný orgán verejnej moci na základe zákona ukladá sankcie. Súhrn typových znakov, ktorými sa od seba odlišujú jednotlivé druhy deliktov tvorí skutkovú podstatu správneho deliktu. Orgán verejnej moci musí v zmysle zásady legality, bezvýnimočne uplatňovanej pri správnom trestaní, konať v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Pre oblasť verejného práva je typické spĺňať požiadavku striktného a bezvýnimočného výkonu moci na základe zákonov a ústavy. Orgán verejnej moci môže konať vo verejnoprávnych vzťahoch výlučne to, čo mu zákon umožňuje, nemôže svojvoľne rozširovať svoje oprávnenia. Pri súdnom prieskume rozhodnutí - správnych aktov vydaných v administratívnom konaní, je správny súd povinný postupovať a rozhodovať v súlade s platnými a účinnými právnymi predpismi a pri rozhodovaní dbať o ochranu zákonnosti a verejného záujmu.

53. V súvislosti s čl. 49 Ústavy SR kasačný súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 476/2016 zo 17. januára 2018, v ktorom ustálil: „NULLUM CRIMEN, NULLA POENA SINE LEGE STRICTA - SPRÁVNE TRESTANIE - ANALÓGIA. Trestanie za správne delikty podlieha rovnakému právnemu režimu ako trestný postih za trestné činy. V rámci správneho trestania je tak aplikovateľný čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 49 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Analógia v správnom trestaní v neprospech páchatel'a správneho deliktu je vylúčená. Ako ďalšie z legálnych východísk pre atrahovanie princípov trestného práva na správne trestanie môže slúžiť čl. 49 ústavy. Tento článok je korelátom čl. 7 ods. 1 dohovoru a jeho účelom je zaistiť ochranu slobody jednotlivca pred svojvoľným stíhaním, odsúdením či potrestaním. Tak článok 7 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 49 ústavy teda zakotvujú jeden z ťažiskových princípov trestania, a to nullum crimen, nulla poena sine lege (zásada zákonnosti). Táto zásada zahŕňa okrem zákazu retroaktivity právnych predpisov v neprospech páchatel'a (nullum crimen, nulla poena sine lege praevia) aj princíp, že len zákon (v písanej forme - nullum crimen, nulla poena sine lege scripta) môže určiť, čo je trestným činom a stanoviť zaň trest, ale aj princíp, podľa ktorého trestné právo nesmie byť aplikované extenzívnym spôsobom v neprospech obvineného, najmä prostredníctvom analógie (nullum crimen, nulla poena sine lege stricta). Z toho vyplýva, že trestný čin musí byť jasne definovaný zákonom (nullum crimen, nulla poena sine lege certa). Táto podmienka je splnená, ak ten, komu je právna norma určená, môže z jej znenia zistiť, aké konanie alebo opomenutie spôsobuje jeho trestnú zodpovednosť (porov. Kokkinakis v. Grécko, č. 14307/88, rozsudok ESĽP z 25. 5. 1993, bod 52; JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo hmotné: obecná časť, zvláštní časť. 2. vydání. Praha : Linde, 2006, s. 25 - 29). 10.10 Keďže ústavný súd už odôvodnil, že trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb - podnikateľov) musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy a že je rovnako potrebné v rámci správneho trestania aplikovať čl. 7 ods. 1 dohovoru (k aplikovaniu princípu nullum crimen, nulla poena sine lege na správne trestanie porov. rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 6 A 173/2002) a čl. 49 ods. 1 ústavy.“

54. V prejednávanej veci bola žalobcovi uložená pokuta za naplnenie skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z., ktorého sa žalobca (podľa správnych orgánov) mal dopustiť uplatňovaním neprimeranej podmienky vo svoj prospech, uvedenej v § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z., za nedodržanie lehoty na úhradu kúpnej ceny podľa § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z.

55. Z ust. § 3 ods. 1 písm. e/ a ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z. (v čase skutku a rozhodovania správnych orgánov), vyplynula pre žalobcu povinnosť uzavrieť s obchodným partnerom zmluvu, ktorej obsahom (okrem iného) je dojednanie lehôt na úhradu kúpnej ceny v súlade s § 3 ods. 1 písm. e/ a ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z. Neprimeranou podmienkou podľa § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. bolo nedodržanie lehôt podľa § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z.

56. Z obsahu administratívneho spisu bolo preukázané, že Dohoda o podmienkach č. 54064 uzavretá

medzi žalobcom a FRUCONA TRADE KOŠICE, s. r. o. bola uzavretá v súlade s § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z.z. v znení k 30.04.2019, čo znamená, že žalobca v Dohode o podmienkach č. 54064 dohodol lehoty splatnosti v súlade so zákonnou úpravou § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z.

57. Neprimeranou podmienkou podľa § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. by bola situácia, kedy žalobca dohodol v Dohode o podmienkach č. 54064 lehoty splatnosti kúpnej ceny (uvedené na faktúrach) v rozpore s úpravou § 3 ods. 2 (lehoty 31 dní a viac a 46 dní a viac).

58. Správne orgány sú povinné a môžu konať len na základe zákona. V prejednávanej veci boli správne orgány povinné vychádzať z gramatického výkladu ust. § 3 ods. 2 v kontexte s § 3 ods. 1 a § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. Znenie uvedených zákonných ustanovení je presné, zrozumiteľné, určité a nevyžaduje iný než gramatický výklad.

59. Neprimeranou podmienkou podľa § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. nie je zaplatenie kúpnej ceny, účtovanej faktúrami, ktorých obsah a Dohoda o podmienkach (Zmluva) sú súladné s ust. § 3 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z.z. Zaplatenie takto fakturovanej ceny tovaru po lehote splatnosti uvedenej na faktúre, nie je neprimeranou podmienkou podľa § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z. (v znení účinnom v čase skutkových okolností veci a rozhodovania správnych orgánov), preto nemohol naplniť žalobca skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z.

60. Zaplatenie kúpnej ceny po lehote splatnosti môže byť dôvodom obchodnoprávných sporov žalobcu s obchodnými partnermi (nárok na zaplatenie úroku z omeškania, sankcií a pod.).

61. Nullum crimen sine lege - žiadny delikt bez zákona. Ide o jednu zo základných hmotnoprávných zásad, v zmysle ktorej je možné stíhanie iba zo zákonných dôvodov: zásada legality

- skutok, za ktorý má byť páchatel' za správny delikt sankcionovaný, musí byť zároveň i trestný, a to v priebehu celej doby, v ktorej dochádza k páchaniu skutku
- skutková podstata správneho deliktu, za ktorý má byť páchatel' sankcionovaný, musí byť opísaná a zakotvená v konkrétnom zákone.

62. Nulla poena sine lege - žiadna sankcia bez zákona. Táto hmotnoprávna zásada je naplnená vtedy, ak príslušný zákon obsahuje:

- druh sankcie
- sadzbu sankcie (rozpätie, jednotná sankcia, výška sankcie - napr. aj v percentuálnej sadzbe)
- mechanizmus na ukládanie sankcie.

63. Uvedené hmotnoprávne zásady administratívneho sankcionovania sú povinné správne orgány aplikovať v konaní podľa zákona č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny pri správnom delikte uplatňovania neprimeranej podmienky vo svoj prospech, podľa ust. § 4 ods. 4 písm. f/ zákona č. 362/2012 Z. z., pri správnych deliktoch upravených v ust. § 8 ods. 1 zákona č. 362/2012 Z. z.

64. V oblasti správneho trestania všeobecne je jednou zo zásad smerujúcich k napĺňaniu princípu právnej istoty predstavuje zásada zákonnosti (nullum crimen, nulla poena sine lege), chápaná ako spojenie štyroch samostatných zásad: zásady zákazu retroaktivity právnych predpisov v neprospech páchatel'a (nullum crimen, nulla poena sine lege praevia), zásady, že len písaný zákon môže určiť, čo je trestným činom a stanoviť zaň trest (nullum crimen, nulla poena sine lege scripta), zásady zákazu analógie v neprospech obvineného (nullum crimen, nulla poena sine lege stricta), zásady jasnej zákonnej definície trestného skutku a trestu (nullum crimen, nulla poena sine lege certa). 53. Zásada nullum crimen sine lege certa predstavuje všeobecný princíp právnej istoty, na základe ktorého sa zakazuje existencia neurčitých právnych noriem v oblasti trestného práva, teda aj v oblasti správneho trestania. Význam tohto princípu spočíva najmä v tom, že v oblasti administratívneho trestania musí byť osoba dostatočne jasným a zrozumiteľným spôsobom informovaná o konaní či opomenutí, ktoré je protiprávne, a zároveň

o tom, aké dôsledky bude niesť v prípade, že sa takého konania či opomenutia dopustí.

65. Výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v súvislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy teda nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu.

66. Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne ujmy na právach alebo majetku, možno uložiť za jeho spáchanie. Označený článok je ústavným princípom, ktorý umožňuje len zákonodarcovi, aby ustanovil, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Z tohto princípu vyplýva subjektívne právo osoby, aby mohla byť trestne postihnutá spôsobom ustanoveným zákonodarcom len za konanie, ktoré ustanoví ako trestný čin iba zákonodarca. (viď napr. uznesenie III.ÚS 61/01 z 11.06.2001)

67. Argumenty uvádzané v dôvodoch rozhodnutia správneho súdu v bodoch 68 a 70 sú plne akceptovateľné, a preto kasačný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho súdu je vecne správne, preto kasačnú sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú postupom podľa § 461 SSP zamietol.

68. Žalobca v kasačnom konaní mal úspech, pri aplikácii § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP súd priznal žalobcovi, ktorý mal plný úspech v kasačnom konaní úplnú náhradu trov kasačného konania proti žalovanému - sťažovateľovi, ktorý v kasačnom konaní úspech nemal.

69. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.